

Pla Estratègic d'Ordenació de l'Atenció Especialitzada Ambulatòria a Catalunya

Consell de direcció Servei Català de la Salut

4 de novembre de 2010

**Generalitat de Catalunya
Departament de Salut**

Marc de la Planificació de serveis

Plans estratègics d'ordenació de serveis

Plans estratègics

Defineixen un model d'atenció i organització de serveis que partint de la realitat permeten continuar avançant en l'eficiència i la qualitat del sistema

Pla Estratègic d'Ordenació d'AEA a Catalunya

- **Objectiu general:**

- Revisar i dissenyar el model d'atenció especialitzada ambulatoria¹ que s'adeqüi a les necessitats de salut i de servei de la població catalana actual

- **Objectius específics:**

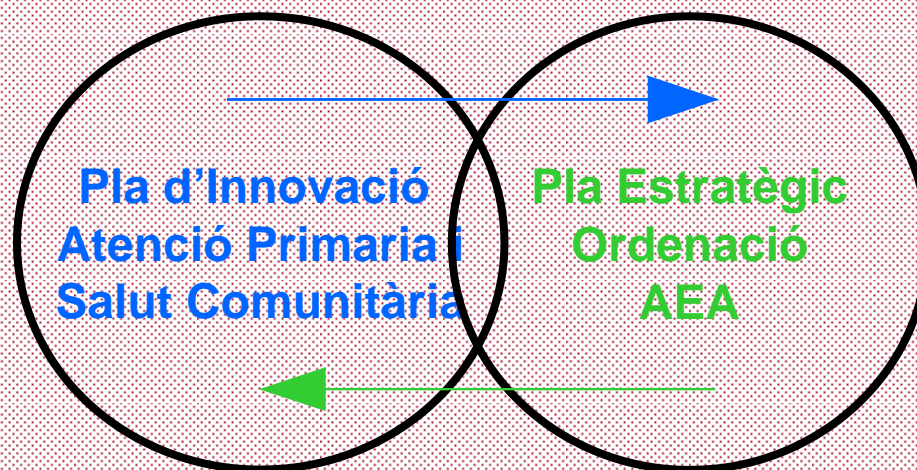
- Caracteritzar la situació actual de la RAE 1990
- Identificar i analitzar possibles models per a una nova atenció especialitzada ambulatoria (AEA)
- Definir el nou model d'AEA², en consonància amb el desenvolupament del model territorial de governança i gestió i el Pla d'innovació de l'atenció primària i salut comunitària.
- Establir un pla d'acció amb objectius operatius per a la implantació del model

¹ De suport a l'atenció primària (consultora) i atenció directa especialitzada amb modalitat de consulta ambulatoria, ja sigui en les consultes externes dels hospitals o de forma descentralitzada en CAP o altres tipus de centres sense internament. Aquest tipus d'atenció no configura un nivell assistencial diferenciat, sinó que està integrat en l'àmbit de l'atenció hospitalària.

² El model també haurà de ser d'aplicació en el futur als serveis d'atenció ambulatoria de salut mental i addicions i socio-sanitaris.

El nou context de canvi

MODEL TERRITORIAL D'ÀTENCIÓ

Problemes principals

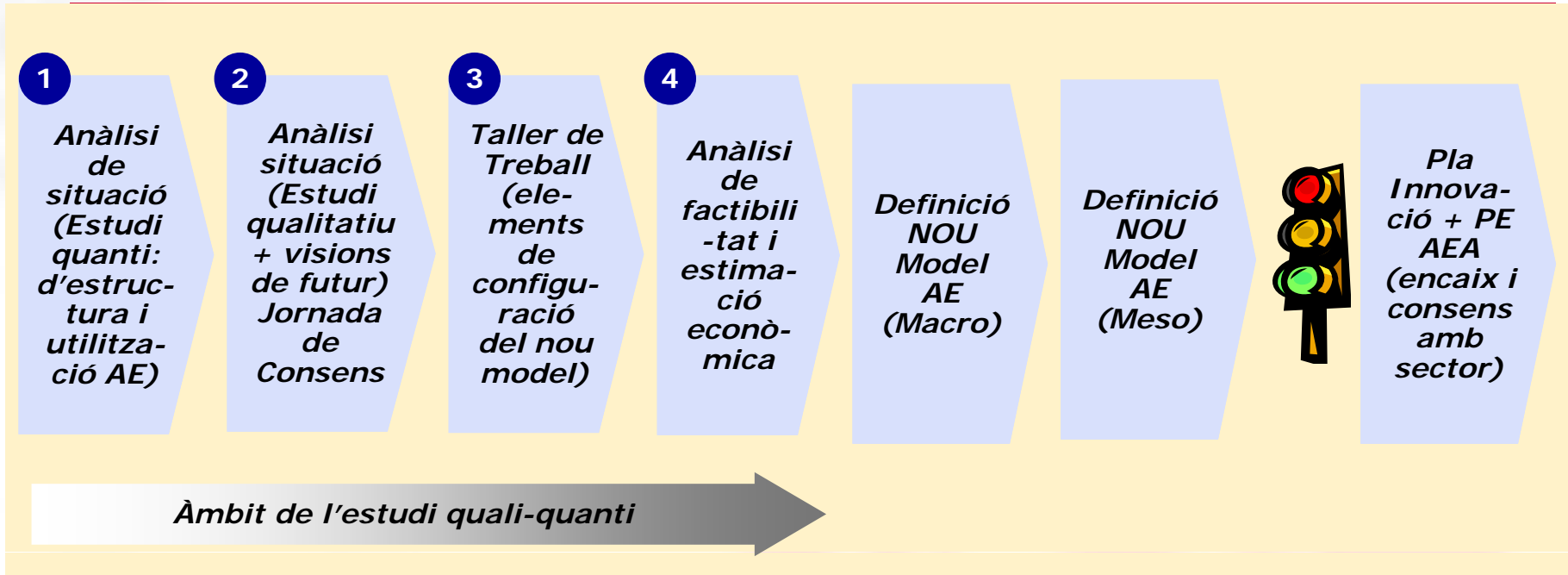
1. Discontinuitats en l'atenció dels processos.
2. Temps de demora per visites i proves.
3. Variabilitat en freqüentació i resolució.
4. Diferències segons cobertura d'assegurament i classe social.
5. Desequilibris en l'oferta.
6. Satisfacció: punts febles en temps d'espera, temps de visita, massificació sales d'espera i coordinació amb atenció primària.
7. Insuficient articulació amb atenció primària.
8. Integració no finalitzada per a totes les especialitats i territoris. Implantació de la RAE débil, desigual i discontinua.
9. Manca de sistema d'informació sobre casuística, fluxos, professionals i tecnologia.
10. Poca tradició d'avaluació.

Aspectes clau de l'AEA

- ❑ La seva accessibilitat, capacitat de resolució i la relació amb l'atenció primària és un dels condicionants del poder resolutiu efectiu de l'atenció primària i l'eficiència del conjunt del sistema.
- ❑ La integració de les especialitats (“procés RAE”) determina l'ordenació de fluxos i la configuració real de les xarxes assistencials de base territorial.
- ❑ La compartició d'informació clínica, la gestió conjunta d'agendes i el desplegament d'eines TIC de col·laboració són elements crítics en aquest àmbit.

Procés de treball

Gener 2005 -
Febrer 2006

Març 2006 –
Juliol 2006

Novembre 2006

Desembre 2006

Gener 2007 –
Juny 2007

Juliol 2007 –
Juliol 2008

2009 - 2010

- Procés Mapa
- Normativa
- Implantació

Pla Estratègic d'Ordenació de l'Atenció Especialitzada Ambulatòria a Catalunya

Definició de model

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Model d'atenció: **Visió estratègica**

- ❑ Una atenció especialitzada ambulatoria predominantment “consultora” de l'atenció primària, més accessible i resolutiva.
- ❑ Que potenciï la integració de processos assistencials i faciliti que l'atenció primària sigui més resolutiva.
- ❑ Amb una interrelació amb els altres tipus de serveis que afavoreixi que cada àmbit aporti el seu avantatge comparatiu en el procés d'atenció.
- ❑ Que es trobi disponible a tot el territori però distribuïda i/o concentrada d'acord als requeriments en grau d'especialització, tecnologia necessària i massa crítica.
- ❑ Amb un millor accés a tecnologia (diagnòstica i terapèutica).
- ❑ On les TIC transportin la informació i el coneixement.
- ❑ Amb professionals motivats i reconeguts professionalment.

Objectius estratègics del nou model d'atenció

➤ **Adequació i eficiència:**

Millorar i desenvolupar el potencial de l'atenció especialitzada i augmentar la capacitat resolutiva de l'atenció primària, garantint que el procés assistencial es faci mitjançant professionals i estructures que aportin una òptima eficiència.

➤ **Integració i continuïtat assistencial:**

Millorar la coordinació entre els diferents nivells assistencials afavorint una atenció especialitzada cada cop més propera a l'atenció primària, potenciant també la comunicació entre professionals i organitzacions.

➤ **Equitat i accessibilitat:**

Millorar l'accés als serveis i donar una òptima resposta a les necessitats de la població, tot incidint en l'ordenació dels fluxos i l'organització del procés assistencial, i reduint el temps d'espera.

Elements de nou model AEA

❑ **Accés a l'atenció especialitzada:**

- A través de l'atenció primària.

❑ **Responsabilitat en la gestió de la provisió:**

- Àmbit atenció hospitalària (integració completa d'especialitats).

❑ **Cartera de serveis i abast territorial:**

- Concentració d'especialitats: problemes de salut poc prevalents, necessitat de tecnologia sofisticada i/o professionals amb alt nivell competencial, forta manca d'especialistes, economies d'escala.
- Descentralització d'especialitats: problemes de salut d'alta prevalença, no requereixen de tecnologia sofisticada.

❑ **Característiques de la provisió:**

- Organització adaptada a les necessitats i característiques dels territoris.
- Gestió assistencial territorial: a cada territori s'han de desenvolupar "acords": nivell de servei que s'oferirà a la població), amb objectius compartits i condicions de prestació dels serveis (accessibilitat, resolució i qualitat), protocols d'abordatge i derivació, informació clínica compartida, planificació de consultories, sessions clíniques conjuntes, docència, recerca...
- Lloc de provisió: serveis d'atenció especialitzada ambulatoria en hospitals i centres de salut.
- Utilització de les TIC i SI compartits/compatibles.

Nou model d'AEA:

Orientacions per a l'organització en el territori

- **Objectius:**
  - Identificar especialitats amb més probabilitat de concentració o desconcentració
  - Anàlisi de propostes de millora organitzativa
- **Fonts d'informació:**
  - Situació actual (estudi d'estructura i utilització 2004)
  - Estudis identificats sobre capacitat de resolució ambulatoria:
    - Resum Informe sobre la RAE a la RS BCN ciutat (Consorci Sanitari de Barcelona 2003)
    - Motivos de interconsulta entre atención primaria y el segundo nivel (Aten Primaria 2005; 36:137.43)
  - Entrevistes amb especialistes seleccionats (22 especialistes de 12 especialitats)
  - Grups focals amb professionals d'AP (2 grups: Barcelona i Tarragona)
- **Producte:**
  - Llistat d'especialitats susceptibles de tenir més activitat/pes assistencial descentralitzada.
  - Requeriments tecnològics per ser resolutius
  - Discussió tendències de freqüentació i resolució en aquestes especialitats

Distribució de l'activitat d'atenció especialitzada (ABS urbanes + semiurbanes)

Especialitats amb consultes predominantment en entorn hospitalari

Especialitat	Visites totals x 100.000h (Rang GTS)	% Visites totals	
		CAP	Hospital CC EE
Al·lergologia	1.104 (821 - 7.515)	9,9	90,1
Anestesiologia i reanimació	3.551(652 - 6.882)	0,6	99,4
Angiologia i cirurgia cardiovascular	2.160 (93 - 5.800)	1,9	98,1
Cirurgia oral i maxil·lofacial	643 (119 - 3.172)	1,6	98,4
Cirurgia pediàtrica	568 125 - 5.353)	1,0	99,0
Cirurgia plàstica, estètica i reparadora	806 (123 - 2.032)	-	100,0
Cirurgia toràcica	139 (274 - 674)	-	100,0
Geriatría	190 (56 - 1.474)	-	100,0
Hematologia i hemoteràpia	5.999 (397 - 25.386)	-	100,0
Immunologia	66 (155 - 317)	-	100,0
Medicina interna	4.193 (1.151 - 14.255)	-	100,0
Medicina nuclear	21 (55 - 183)	-	100,0
Neurocirurgia	465 (24 - 2.346)	-	100,0
Neurofisiologia clínica	155 (158 - 1.418)	-	100,0
Oncologia mèdica	3.752 (137 - 24.869)	-	100,0
Oncologia radioteràpica	1.447 (3.943 - 9.013)	-	100,0
Psicologia clínica	395 (24 - 2.038)	5,7	94,3
Psiquiatria	3.081 (272 - 9.022)	4,5	95,5

Dades població: 2006; Dades especialitats: Estructura i utilització de l'atenció especialitzada ambulatoria a Catalunya. DGPA. 2004.

Distribució de l'activitat d'atenció especialitzada (ABS urbanes + semiurbanes)

Especialitats amb consultes descentralitzades

Especialitat	Visites totals x 100.000h (Rang GTS)	% Visites totals	
		CAP	Hospital CC EE
Aparell digestiu	5.973 (2.805-13.301)	47,7	52,3
Cardiologia	7.133 (2.167-15.159)	52,8	47,2
Endocrinologia i nutrició	5.713 (513 - 10.459)	36,2	63,8
Neurologia	4.287 (1.486 - 8.659)	24,5	75,5
Pneumologia	3.953 (837 - 8.074)	32,6	67,4
Reumatologia	3.551 (687 - 6.586)	32,0	68,0
Urologia	8.330 (4.055 - 21.326)	31,0	69,0
Dermatologia	9.161 (3.968 - 16.945)	51,8	48,2
Oftalmologia	15.698 (7.038 - 34.540)	43,9	56,1
ORL	9.667 (3.321 - 17.263)	45,8	54,1
Cirurgia general i ap.dig.	8.280 (3.553 - 18.739)	28,6	71,4
COT	20.250 (12.139 - 39.318)	39,3	60,7

Dades població: 2006; Dades especialitats: Estructura i utilització de l'atenció especialitzada ambulatoria a Catalunya. DGPA. 2004.

Orientacions per a l'organització en el territori – Resultats de les entrevistes amb especialistes i grups focals d'AP

Problemes detectats:

- Elevada freqüentació a l'AP i a l'AE ⇒ redueix accessibilitat
- Manca de protocols conjunts de derivació bidireccional
- Manca d'accés a proves complementàries
- Manca d'adequació de l'estructura i les TIC
- Desconeixement de la cartera de serveis entre els professionals
- Incomunicació entre professionals

Propostes de millora:

- Protocols de diagnòstic i seguiment, i rutes assistencials (elaboració conjunta)
- Accés protocolitzat de l'AP a proves complementàries
- Accés "on time" a determinades proves complementàries diagnòstiques
- Consultories pels casos "fora de protocol"
- Reciclatge en especialitats amb requeriments especials d'habilitats clíniques o manuals
- Millores estructurals als centres
- TIC compartides

Pla Estratègic d'Ordenació de l'Atenció Especialitzada Ambulatòria a Catalunya

**Pla d'acció
2009-2014**

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Pla d'acció. Línies d'actuació

Per territoris seleccionats

- Implantació d'acords d'organització funcional territorial (Pla funcional territorial / Pacte d'accessibilitat i resolució).

Per especialitats prioritzades

- Suport a l'operativització del model d'atenció mitjançant l'elaboració de recomanacions de millora de l'organització del procés assistencial.

Accions de caràcter general per al conjunt de Catalunya

- Integració d'especialitats, desenvolupament sistema d'informació, adequació de recursos físics i tecnològics, ordenació de recursos humans, normativa.

Pla d'acció. Objectius operatius

---

1. Establir **pla funcional territorial** en GTS seleccionats i seguiment (integrat en Pacte d'accessibilitat i resolució en els territoris on es comenci a implantar conjuntament amb el Pla d'innovació d'APiSC).
2. Generar **orientacions per millorar l'organització del procés assistencial** per a determinades especialitats prioritzades, mitjançant grups de treball amb participació de professionals vinculats amb l'exercici de l'especialitat i professionals d'atenció primària.
3. Finalitzar la **integració efectiva de les especialitats** en tots els territoris, aprofitant per treballar model d'atenció en el territori.
4. Impulsar el desenvolupament del **sistema d'informació** basat en el registre d'activitat assistencial en l'atenció especialitzada ambulatoria.
5. Garantir l'adequació i suport de **recursos físics i tecnològics** (directrius de disseny de mòdul AEA en centres; història clínica compartida, gestió d'agendes...).
6. Ordenar **recursos professionals** amb criteris d'equilibri territorial (nombre, perfils, formació).
7. Normativa: **Instrucció** CatSalut sobre elaboració del pla funcional territorial d'ordenació de l'atenció especialitzada ambulatoria.

Pla funcional territorial. Continguts (I)

Sobre Resultats

Àmbits	Exemples
RESOLUCIÓ (x 1000)	Derivació de PV Taxa d'hospitalització per ACSC ...
ACCESSIBILITAT	Temps d'espera per PV Temps d'espera per PCs diagnòstiques ...
QUALITAT	Reingresos de < 30 dies Percentatge de visites preferents sobre ordinàries ...

Sobre Organització del procés d'atenció

Àmbits	Exemples
PROTOCOLS/RUTES	Protocols/Rutes de derivació per motius de consulta prevalents Protocols/Rutes de control de la patologia crònica prevalent Protocols/Rutes de sol.licitud de PCs ...
FORMACIÓ/COMUNICACIÓ/CONTINUUM ASSISTENCIAL	Consultories fetes i programades Percentatge d'assistència a les consultories Reciclatges fets i programats ...

Pla funcional territorial. Continguts (II)

Sobre Recursos

Àmbits	Exemples
HUMANS	Grau de assoliment del compromís d'integració de l'especialitat Metges especialistes x 1000 hab. Altres professionals específics de l'especialitat ...
ESTRUCTURA FÍSICA	cma cubicul per cures, etc cubicul per PCS ...
TIC COMPARTIDES AP/AE (amb+hosp)	
TECNOLOGIA ESPECÍFICA DE L'ESPECIALITAT	

Generar orientacions per millorar l'organització del procés assistencial. Treballs iniciats

---

1. Model d'atenció de malalties reumàtiques i de l'aparell locomotor:
  - Treballat en el marc del Pla director
2. Model d'atenció especialitzada en oftalmologia

Exemple de treball sobre Model d'atenció en oftalmologia (I). *En procés*

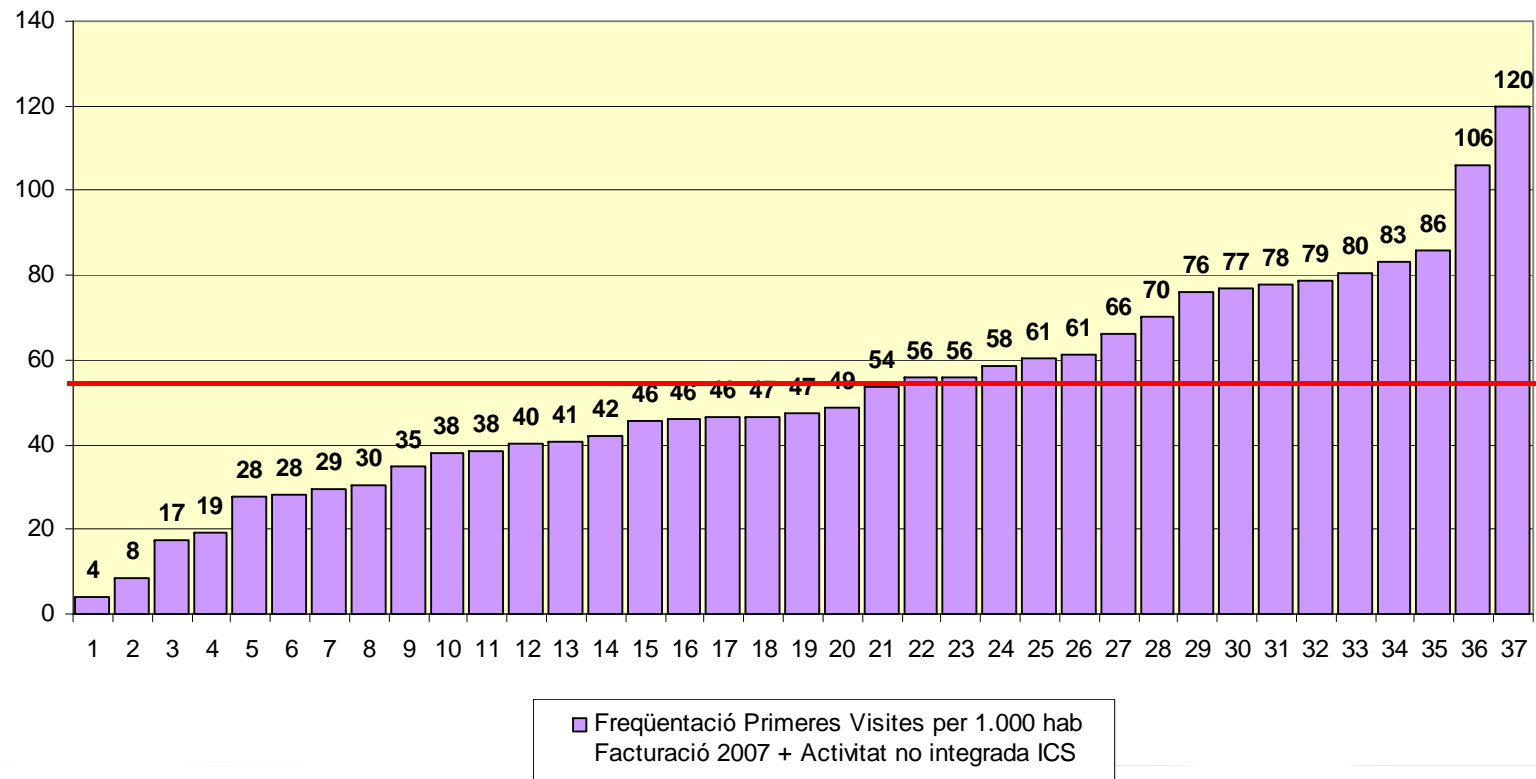

Objectius:

- Incrementar la capacitat resolutiva de l'atenció primària per la malaltia prevalent i de baixa complexitat.
- Millorar l'accessibilitat i l'eficiència de l'atenció especialitzada en oftalmologia: atenció a les malalties de major complexitat i agilització del diagnòstic i tractament amb una intervenció ordenada dels diferents professionals.
- Assegurar la continuïtat assistencial en l'atenció de les malalties oftalmològiques.

Exemple de treball sobre Model d'atenció en oftalmologia (II). *En procés*

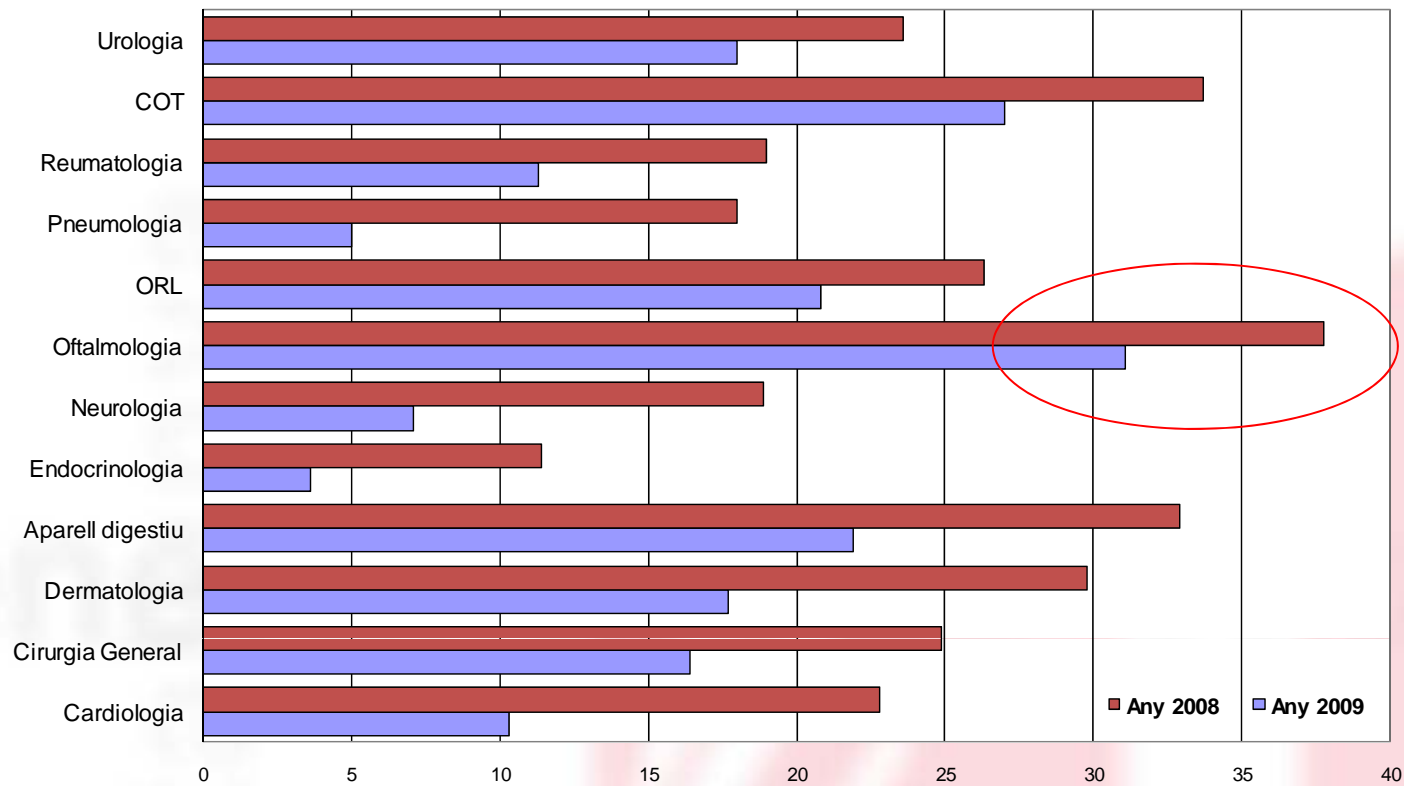
Oftalmologia

Exemple de treball sobre Model d'atenció en oftalmologia (III). *En procés*

Percentatge de població amb serveis d'atenció especilitzada ambulatòria no integrats.
Catalunya 2008 - 2009

Exemple de treball sobre Model d'atenció en oftalmologia (IV). *En procés*

Característiques del model d'atenció:

1. Elements de gestió territorial compartits

- Objectius assistencials
- Gestió per processos
- Cooperació territorial

2. Accions per a millorar la capacitat resolutiva de l'atenció primària

- Accés des d'atenció primària a l'optometrista
- Accés protocol·litzat a proves diagnòstiques en funció de la complexitat de la patologia i de la cartera de serveis prèviament definida
- Accés preferent a l'atenció especialitzada segons criteri de derivació.
- Apropament de l'atenció especialitzada

3. Accions per a millorar l'eficiència dels serveis especialitzats

- Accessibilitat garantida
- Incorporació dels professionals d'optometria als serveis d'oftalmologia
- Informació clínica compartida
- Sistemes de coordinació establerts
- Cartera de serveis pactada entre els diferents professionals que atenen la patologia oftalmològica.

Exemple de treball sobre Model d'atenció en oftalmologia (V). *En procés*

Metodologia:

- Discussió de funcions en diferents fases del procés i diferents situacions clíniques

- Definició criteris de planificació: tendències sobre demanda i oferta
- Elaboració proposta d'avaluació: sobre accessibilitat, resolució i qualitat.